

LUISTER- EN
INFORMATIEPUNT
ROND ZWANGERSCHAPSKEUZES

Tips voor ouders van tienerzwangeren en jonge ouders (of andere vertrouwenspersonen)

Deze brochure wordt uitgegeven door Fara.

Als je dochter zwanger is (of je zoon's (ex)vriendin)¹:

- Wees niet te streng voor je eigen eerste reactie ('Had ik maar anders gereageerd'). Het nieuws van de zwangerschap komt onverwacht, dan verkeer je even in shock: je bent verbijsterd of verward. Het lijkt niet reëel: het is ook normaal dit nieuws in eerste instantie te ontkennen. Je kan evengoed emotioneel reageren (huilen, kwaad worden) of net rationeel blijven en koel en afstandelijk reageren.
- Hou er rekening mee dat je kind, maar ook jijzelf tijd nodig hebt om te bekomen van het onverwachte nieuws. Gun jezelf die tijd om het nieuws te verwerken.
- Luister: overstelp je kind niet met - goedbedoelde – oplossingen én neem de eventuele angst voor straf weg.
- Accepteer de (verwarde) gevoelens en gedachten van je dochter of zoon, zonder te veroordelen.
- Spreek ook over de gewone dingen in het leven, het moet niet altijd over de zwangerschap gaan.
- Leg de lat voor jezelf niet te hoog: door er te zijn en te luisteren doe je al heel veel!
- Neem het niet allemaal over: laat de betrokkene zoveel mogelijk zelf beslissen wat er gebeurt.
- Hou er rekening mee dat ruzies wat meer kunnen voorkomen dan normaal omdat je dochter of zoon wat prikkelbaarder zal zijn dan anders in haar/zijn verwardheid.
- Bewaak je grenzen: zelfzorg is een voorwaarde om voor anderen te kunnen zorgen (ventileer zelf je gevoelens).
- Aarzel niet om je huisarts, Fara of een CAW-hulpverlener uit je buurt om advies te vragen.

Waarom heb ik het niet (vroeger) gemerkt? is een vraag die vele ouders zich stellen. Over het algemeen is een tienerzwangerschap niet te verwachten. Een zwangerschap op jonge leeftijd wordt meestal niet vroeg vastgesteld. De menstruele cyclus is vaak nog onregelmatig. Jongeren hebben bovendien vaak minder aandacht voor lichamelijke tekens of ontkennen soms de signalen.

¹ We richten ons in deze tekst tot ouders, maar de betreffende tips zijn ook bruikbaar voor andere vertrouwenspersonen.

Zeker als je je dochter of zoon nog graag als kind wil zien, confronteert de zwangerschap jou met haar seksuele identiteit en dit is een shock. Een zwangerschap op jonge leeftijd raakt ook aan de waarden die voor jullie belangrijk zijn en de moeite die jullie deden om deze waarden al doende door te geven.

Als ouder heb je bij het horen van het nieuws een mening over wat er nu te doen staat, beïnvloed door wat je denkt dat het beste is voor je kind om diens toekomstkansen te vrijwaren, evenals door je angst voor wat de mensen zullen zeggen, de 'schande', de andere kinderen in het gezin, ... Hierin schuilt wel een gevaar: je kind – goedbedoeld – onder druk zetten om een keuze te maken die de hare/zijne niet is. Het kan zelfs zijn dat je dochter/zoon hier zelf om vraagt of impliciet de keuze tot behoud of abortus aan jou overlaat omdat zij/hij zelf niet kan of wil beslissen, zeker als het gaat om een verleggen of onzekere tiener. Weet dan dat diegenen die de keuze meer aan anderen overlaten, meer last kunnen hebben van verwerkingsproblemen later. Bovendien is er ook de tijdsdruk om alle opties (met name abortus tot 12 weken) bewust in overweging te nemen. Dit houdt een risico in op een niet weloverwogen en overhaaste beslissing waar zij/hij zelf niet achter staat en later spijt van krijgt. Dan kan het gebeuren dat je kind zich eenzaam gaat voelen en leiden tot aanhoudende conflicten en het verlaten van het ouderlijk huis.

Samenleven met pubers is niet makkelijk. Alles bepalend is de relatie die je met je tienerdochter of –zoon hebt en je eigen gezinscontext (gehuwd, samenwonend, gescheiden, nieuw samengesteld gezin) bepaalt mede die relatie.

Soms is het niet de ongeplande tienerzwangerschap die relationele- of communicatieproblemen tussen jou en je kind veroorzaakt. Soms is de zwangerschap de druppel. Je ziet de zwangerschap dan als de bevestiging van het totaal ontspoord zijn van je dochter of zoon omdat je al eerder grote problemen ervaren hebt, zoals druggebruik, spijsbelen, slechte resultaten op school, allerlei vormen van opstandig gedrag, en zo meer. Het is dan moeilijk om de zwangerschap los te koppelen van eerder begane 'misstappen' van je kind. Of je lijdt als ouder onder de afstand die je kind van je neemt. Je kind vertelde voordien al niet meer alles thuis en was al veel van huis weg. Als je kind zwanger blijkt te zijn of de partner is van een zwanger tienermeisje, ervaar je dan als een zoveelste afwijzing.

Het komt heel vaak neer op 'leren omgaan met je eigen grenzen als ouder':

- wees eerlijk over je eigen gevoelens van beleving van je (schoon)dochter haar zwangerschap;
- zelfs al probeer je er te 'zijn', kan dit tot conflicten thuis leiden, met je kind, met je partner, met je andere kinderen (omwille van 'privileges' voor de zwangere);
- omgaan met frustraties hoort erbij: je dringt misschien niet echt door tot je dochter of zoon en wil zij/hij niet altijd met jou praten;
- je onzekerheid is normaal! Omgaan met frustraties wordt makkelijker naarmate je je verplaatst in de belevingswereld van je dochter/zoon. Breng begrip op en benader je kind vanuit de acceptatie van jeugd én zwanger zijn: egocentrisme is eigen aan het ontwikkelingsstadium van de adolescent;
- sta bewust stil bij je eigen waarden en normen met betrekking tot abortus en jong ouderschap en besef dat die je eigen reacties mee bepalen en dan ook je dochter mee beïnvloeden. Weet dat als een tiener steun ervaart vanuit haar omgeving zal ze beter voor zichzelf en voor haar kind kunnen zorgen!

Begeleiding van de beslissing van jouw zoon of dochter

Tienerzwangeren hebben nood aan iemand die ze vertrouwen en die écht luistert hoe zij zich voelen. Als zij of hij je daartoe de kans geeft, kan jij dat zijn. Zo niet, kan jij haar/hem de weg helpen vinden naar een ander vertrouwenspersoon of professioneel hulpverlener.

Je kan de verantwoordelijkheid voor de uiteindelijk beslissing tot abortus of behoud van de zwangerschap niet van haar overnemen, ook al zou je dat willen. Je (schoon)dochter is zelf verantwoordelijk voor haar beslissing: zij zal de consequenties ervan haar leven meedragen. Tegelijk mag je angst om te beïnvloeden je er natuurlijk niet van weerhouden om een betrokken engagement aan te gaan ten aanzien van haar. Je kan haar wel ondersteunend responsabiliseren: je kan medeverantwoordelijkheid dragen bij het helpen klaar zien in het beslissingsproces! Ze kan baat hebben bij jouw hulp om haar te laten voeling krijgen met de verscheidene, vaak tegenstrijdige aspecten van haar beleving, net zoals je die zelf vermoedelijk beleeft (hуilen en lachen tegelijk).

Je kan je dochter/zoon steunen, haar/hem de ruimte geven om haar gevoelens te uiten en haar echt te horen in zowel pijn en verdriet als vreugde. Dat is véél waard! Het belangrijkste is om je dochter of zoon de autonomie niet te ontnemen om zelf te beslissen, ook al wil je daarmee de toekomstkansen van je zoon of dochter vrijwaren.

Een goed doorlopen beslissingsproces is noodzakelijk voor de (betere) verwerking van gelijk welke keuze je dochter of zoon ook maakt. Als je dochter of zoon blijft zitten met onverwerkte ontgoocheling, boosheid en verdriet, moet zij daar nadien nog door. Natuurlijk speelt de individuele draagkracht versus draaglast van je kind hierin ook een rol.

Hulpaanbod Fara

Een zwangerschap van tienerdochter of tienerzoon, ... het (meestal) onverwachte nieuws slaat in als een bom en roept vaak een heleboel emoties en vragen op.

Hiermee (constructief) omgaan blijkt voor ouders, evenals voor broers of zussen of andere naaste familieleden van het betrokken meisje of de jongen, niet vanzelfsprekend. Daarom staat ons centrum ook open voor die vragen of een gesprek hieromtrent. Je kan ons contacteren via Fara-mail (vragen@faranet.be), Farafoon 016/38 69 50 of Farachat op onze website. Indien gewenst, kunnen wij jou ook in contact brengen met andere ouders die hetzelfde meemaakten. Elke werkdag overdag en ook 's avonds en in het weekend kan je van 18 tot 22u terecht met je vragen bij de Luistertelefoon 078/ 15 30 45.

Daarnaast kan je terecht bij andere hulpverleners in je buurt:

- Je huisarts
- Centrum voor Algemeen Welzijnswerk www.caw.be 078/150 300
- Centrum Geestelijke Gezondheidszorg www.fdgg.be

Tips voor familie of vertrouwenspersonen van tienerzwangeren die beslissen tot abortus:

- Respecteer deze keuze, ook al is ze niet de jouwe. Jouw niet-veroordelende houding bepaalt mee een goede verwerking achteraf. Jongeren zijn geneigd een veroordelende houding ten aanzien van zichzelf aan te nemen, als ze door anderen worden veroordeeld. Bovendien houdt dit het risico in op het omgekeerde effect: dat de betrokken jongere zich gaat afzetten tegen jou.
- Vergewis je ervan dat er iemand meegaat naar het abortuscentrum, de dag van de ingreep. Als je het aankan, stel dan voor zelf mee te gaan.
- Dring er bij je (schoon)dochter op aan dat ze op controle gaat. Deze gebeurt meestal 2 à 3 weken na de abortus. Ze kan hiervoor terecht op het abortuscentrum, bij de eigen huisarts of de gynaecoloog.
- Breng zelf de abortus ter sprake achteraf. Misschien wil je kind wel jouw gevoelens beschermen door dit moeilijke thema niet meer ter sprake te brengen.
- Laat je kind beslissen of het met jou over de abortus wil praten, wanneer, en hoe veel het kwijt wil.
- Luister op een open manier. Praat zowel over de goede redenen voor de abortus als over het gene waar je kind het achteraf moeilijk mee heeft.
- Zoek zelf een vertrouwenspersoon aan wie je je eigen gevoelens kwijt kan. Dat kan je partner zijn, een broer of zus, je eigen ouders, maar ook een professionele hulpverlener.
- Respecteer je kinds keuze om niet meer over de gebeurtenissen en emoties voorafgaand of volgend op de beslissing tot abortus te willen praten. Tieners willen soms gewoon verder met hun leven.
- Gevoelens van verdriet betekenen niet noodzakelijk dat je kind spijt heeft van de abortus. Ook als het de best mogelijke keuze was, kan een abortus betekenen dat je kind toch veel verloren heeft.
- Wees aandachtig voor signalen die kunnen wijzen op een moeilijke verwerking: (emotioneel) afwezig zijn, slecht slapen, verminderde aandacht voor school, hobby's, vrienden en vriendinnen, veel huilen of vaker buitensporig boos reageren.
- Zoek hulp, voor jezelf en voor je kind, als je je zorgen maakt over de verwerking van de abortus.

Tips voor familie of vertrouwenspersonen van tienerzwangeren die beslissen tot behoud van het kind of reeds tienerouders zijn:

Als je dochter zwanger blijkt te zijn en zij kiest voor het moederschap, dan plaatst dit de aankomende grootouders ook voor de vraag: hoe vul ik mijn verantwoordelijkheid tegenover mijn dochter en mijn kleinkind in? Ook de ouders van de jonge vader stellen zichzelf die vraag: kunnen en moeten wij iets betekenen voor ons kleinkind? In veel gevallen zal je als grootouder je kinderen bijstaan met raad en daad waardoor zij zich gesteund voelen in de zorg voor haar/zijn kind. De zwangerschap en het ouderschap van je kind kan je dichterbij je kind brengen: het kan een meer volwassen omgang met je dochter of zoon betekenen. Samen zorgen voor je kleinkind kan jullie band dan verstevigen.

Als er contact is met je dochter kan de aard van dit contact erg verschillen. Uit onderzoek ²blijkt dat vooral de moeder van de jonge moeder een belangrijke, zelfs de belangrijkste rol speelt, meer nog dan de biologische vader van haar kind of haar eigen vader. Jonge moeders benoemen 'de band' die ze met hun moeder voelen en hechten vaak het meest aan haar mening en steun. Zij is meestal de eerste tot wie zij zich wenden en aan wie zij zich ook kwetsbaar durven te tonen. De band kan veranderen door en tijdens de zwangerschap of jonge ouderschap. Meestal ten goede: versteviging van die band doordat de leefwereld van je dochter meer gaat lijken op jouw leefwereld. Ook schoonfamilie kan een belangrijke rol spelen, zeker voor de schoondochter die zelf een veilige thuis moet missen.

Als je beslist om grootouder te zijn voor je kleinkind hoeft dit niet te betekenen dat je je onmiddellijk gaat verheugen op deze taak. Vaak verkeer je nog in een toestand van ongelof en ontkenning, gun jezelf ook de nodige tijd om het nieuws te verwerken en te wennen aan je nieuwe rol. Het gevoel echt grootouder te zijn, komt bij de meesten pas wanneer ze voor het eerst alleen zijn met hun kleinkind.

² Eervol jong moederschap, Een studie naar de leefwereld van adolescente moeders. Sabrina Keinemans, 2010, Eburon.

Het is geen evidentie om vlot de juiste balans te vinden vanaf het prille begin. Er doen zich verschuivingen voor in de verantwoordelijkheid en zorg die samen gaat met de groei en ontwikkeling van de baby en de ontwikkeling van je tienerdochter of tienerzoon tot volwassene.

Als ouder moet je een stevige basis van vertrouwen hebben met je kind, constructief kunnen communiceren en tot goede afspraken kunnen komen. De ene ouder gaat vanuit zijn wil om zijn kind te beschermen de volledige zorg willen overnemen, wat op den duur voor spanningen kan zorgen wegens te belastend. De andere ouder zal meer op zijn strepen staan, met het risico dat er meer verantwoordelijkheid bij zijn kind gelegd wordt dan het aankan.

Bovendien ga je als ouder die jong grootouder wordt vaak nog buitenshuis werken, draag je zorg voor je (andere) kinderen en soms ook nog eens voor je eigen ouders. Het vraagt tijd om te leren omgaan met het (jonge) grootouderschap. Het kan je bijvoorbeeld ook confronteren met leeftijdsgenoten die vollop van hun (herwonnen) vrijheid genieten. Je vrienden vragen je misschien niet meer mee op uitstap omdat je nu als 'oma' of 'opa' wordt aanzien?

De bijkomende zorg voor een kleinkind kan een zeer plezierige taak zijn, maar kan ook als een (te) zwaar worden ervaren. Het kan er toe leiden dat de natuurlijke hiërarchische grenzen tussen ouders en kinderen doorkruist worden: wie voor wie zorgt en verantwoordelijkheid draagt, wordt onduidelijk. Als grootouder word je vaak ingeschakeld als opvang voor je kleinkind tijdens de school- of werkuren van je dochter of zoon. Daardoor word je mede-opvoeder van je kleinkind. Om je tienerdochter of –zoon niet het gevoel te geven van 'bemoeienis' - waar tieners doorgaans bijzonder gevoelig voor zijn - is dit een evenwichtsoefening tussen eigen (opvoedings)waarden en normen en die van je kind. Kansen geven aan je kind om haar/zijn ouderrol op te nemen en hierover goede afspraken maken is een proces van vallen en opstaan. Het is niet verwonderlijk dat er meningsverschillen opduiken over hoe verantwoordelijkheden en zorg moeten worden ingevuld of over bepaalde opvoedingsprincipes (bijvoorbeeld hoe je probleemgedrag aanpakt). Deze onigheden spelen nog acuter wanneer je kind en kleinkind nog inwonen. Ruimte voor de biologische vader en/of de eventuele nieuwe partner wordt dan schaars, terwijl die ook van tel is, zowel voor je zoon of dochter als voor je kleinkind. Verwachtingen vooraf afstemmen kunnen frustraties voorkomen. Het is een balanceren tussen mee voelen en mee zorgen, en het erkennen van de privacy en keuzes van het gezin van je kinderen, een evenwicht zoeken tussen 'er zijn' en 'loslaten'.

Vaak heb je nog andere kinderen, broers en zussen die jong nonkel of tante worden. Zij maken de zwangerschap van hun (schoon)zus onrechtstreeks mee. De kans is groot dat jij extra prikkelbaar of afwezig bent en ook zij merken dat en reageren daar, naargelang hun leeftijd, verschillend op. Voor jou is het een zoektocht naar (her)verdeling van de aandacht. Vergeet daarbij jezelf niet: zelfzorg is een voorwaarde om voor anderen te kunnen zorgen!

Als je kleinkinderen een lastige klus worden, en je er niet langer van geniet, zit er misschien wat mis. Laat het liefst niet zover komen en kom op voor jezelf. Met duidelijke afspraken en door je eigen agenda af te bakenen, voorkom je heel wat heibel. Vergeet niet dat de opvang van je kleinkind staat of valt met de mogelijkheid om in alle openheid te kunnen praten met je (schoon)kind.

Als er wederzijds respect is, overleg mogelijk blijkt en afspraken nageleefd worden, liggen de slaagkansen bijzonder hoog. Want oma's en opa's helpen de (klein)kinderen graag. (Schoon)kinderen vinden het fijn als hun kleintjes bij vertrouwde en heel lieve ervaringsdeskundigen opgevangen worden. Als het klikt tussen ouders en grootouders zijn de kleinkinderen de grote winnaars. Als iedereen zich goed voelt in zijn situatie... blijft het voor iedereen genieten!

Vrijblijvende tips:

- Respecteer de keuze van je (schoon)dochter voor het jonge ouderschap, ook al is ze niet de jouwe. Jouw niet-veroordelende houding bepaalt mede de kansen van het jonge ouderschap, met name de hechtingsband van je dochter of zoon met haar kind. Een ongeplande zwangerschap hoeft daardoor niet te leiden tot een als ongewenst beleefd (klein)kind.
- Stel jezelf de vraag: Zie ik mezelf de opvoeding en dagelijkse opvang van mijn kleinkind delen met mijn (schoon)dochter?
- Ga een open gesprek aan over beleving van de zwangerschap en jong ouderschap. Vooral de relatie met de eigen moeder (= hoe je dochter de band met jou ervaart) en eigen opvoeding (= gegeven opvoeding) blijken voor jonge moeders immers een als steunend ervaren gespreksonderwerp.
- Biedt praktische hulp aan (huiswerk, baby-uitzet, afspraken maken voor medisch en sociale opvolging van de zwangerschap, weg zoeken in het administratieve labyrint van leerplicht, geboortepremie, kinderbijslag, enzovoort).

- Indien mogelijk en gewenst, sta je (schoon)dochter bij bij de bevalling
- Goede afspraken bij een belangrijk engagement zoals kinderopvang kunnen heel wat ergernissen of teleurstellingen bij ouders en grootouders voorkomen. Bespreek niet alleen de praktische kant, maar probeer ook duidelijk te maken wat je belangrijk vindt in de opvoeding.
- Nee zeggen, moet kunnen. Wacht daar niet te lang mee, want als het te hoog zit loopt het misschien verkeerd af: er ontsnapt een diepe zucht of een scheef woord. Probeer gewoon even af te spreken voor een kop koffie en vertel eerlijk wat je leuk vindt, maar ook wat je dwars zit. Geef eventueel zelf aan hoe 't vlotter zou kunnen lopen. Met vriendelijkheid bereik je heel wat.
- Hou bij dit alles vooral ook rekening met je eigen draagkracht: je hoeft niet alles (en zeker niet tegelijk) aan te kunnen!

Vergeet ook de (tiener)vader geen plekje te geven

Als tienerouders niet samenwonen en de tienermoeder niet alleen gaat wonen met haar kind, dan blijft zij meestal in haar eigen gezin wonen of trekt daar opnieuw in voor steun. De invulling van wat de tienervader als vader mag en kan betekenen voor zijn kind, zal sterk afhankelijk zijn van de bereidheid van het gezin van de moeder om ook de vader een plaats te geven.

Vaak heb je als ouders van de tienervader ook een duidelijke invloed op de manier waarop je zoon iets kan of mag betekenen voor zijn kind. Hij woont nog bij jullie of bij één van jullie. Jullie beslissen als ouders dus wanneer hij thuis moet zijn, betalen zijn schoolgeld, kleding, dokterskosten, enzovoort. Naast deze praktische en financiële aspecten, heb je een affectieve band met je zoon. Jullie houding zal dan ook een grote invloed hebben op de keuze die jullie zoon maakt. Hij bevindt zich in immers in een complex kluwen van loyaliteiten. Hij wil het meisje niet in de steek laten, maar ervaart vaak een enorme weerstand van de familie van het meisje of van jullie.

Goede praktijkvoorbeelden:

- wat hij kiest, we begrijpen hoe moeilijk deze situatie is en we respecteren zijn beslissing, ook al is het misschien niet de onze en komen zijn toekomstkansen daarmee in het gedrang
- we helpen onze zoon in het verzamelen van allerlei praktische informatie, zodat hij goed geïnformeerd zijn beslissing kan nemen
- onze zoon heeft een kindje bij zijn ex-vriendin. Hij heeft besloten echt iets voor dat kind te betekenen. Als grootmoeder wil ik ook dit kind af en toe opvangen, net zoals ik dat doe voor mijn andere kleinkinderen.

Minder goede (meestal wel goedbedoelde) praktijkvoorbeelden:

- Onze zoon is te jong: hij kan nog geen vader worden. Na ons betoog zal hij wel inzien dat abortus de enige juiste oplossing is.
- Wij vertrouwen zijn vriendin niet. De zwangerschap is een truc van haar om onze zoon aan haar te binden. Hij kan beter geen contact meer met haar hebben.
- Als hij vader wil worden, staat hij er alleen voor. Op onze hulp en steun hoeft hij dan niet meer te rekenen.
- Dit is nog nooit in onze familie gebeurd. En het zal ook nooit meer gebeuren. We laten niet toe dat onze zoon zijn toekomst vergooit door één kleine misstap.
- Hij doet ons zo'n pijn. Een abortus is legaal en is goedkoop. Wat is dan het probleem? Als hij voor abortus kiest is alles weer zoals tevoren.
- Onze zoon doet zoiets niet, dat kind kan onmogelijk van hem zijn.

Wat als je er bij conflicten onderling niet meer uitkomt?

Ingeval van escalatie van familiale conflicten tussen jou als ouder en je kind of bij conflicten omtrent omgangsregelingen en verblijfsregelingen van (klein)kinderen kan bemiddeling in familiezaken zinvol zijn. Bij die bemiddeling helpt een bemiddelaar vanuit jou en je kind zelf beslissingen te nemen. Hij ziet erop toe dat beide partijen grondig geïnformeerd zijn en evenveel invloed hebben. Wie schuldig is, is hierbij irrelevant, niet omdat schuld onbelangrijk is, maar wel omdat schuld de mensen tegenover mekaar plaatst en als dusdanig niets bijdraagt tot een oplossing.

Meningsverschillen worden naast elkaar gezet en er wordt opnieuw geluisterd en geleerd te luisteren. Je kan de overeenkomst laten bekrachtigen door een rechter. De bemiddelaar kan hiervoor een verzoekschrift opstellen. De tussenkomst van een advocaat is niet nodig. Bedoeling is om het procedureel jarenlange en vaak dure gevecht voor de rechtbank te vermijden, maar als er geen overeenkomst wordt bereikt, kan je natuurlijk altijd nog naar de rechtbank stappen. Grootouders kunnen hun 'omgangsrecht' met hun kleinkinderen gerechtelijk afdwingen.

Contactgegevens van familiaal bemiddelaars? Via het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk www.caw.be in jouw buurt.

Getuigenissen:

Vader of moeder worden is een ingrijpende gebeurtenis, zeker op jonge leeftijd. Maar ook je eigen kind zien veranderen in mama of papa is vaak even wennen. Het kost grootouders soms enige moeite om in hun zorgeloze zoon/dochter ineens een verantwoordelijke jonge vader/moeder te zien en zelf te groeien in en te gaan genieten van hun grootouderrol.

Van dochter naar moeder en van moeder naar oma.

"Na de geboorte werd het al snel duidelijk dat ik niet alleen moeder was geworden maar dat mijn moeder ook oma was geworden en dat die ervaring al even ingrijpend was. Mijn vrijheid en onafhankelijkheid smolten als sneeuw voor de zon. Want had ik immers geen nood aan een 'ervaren' moeder om deze prille rol naar behoren uit te oefenen? Plotseling bevond ik me meer dan ooit in de positie van 'dochter' die overstelpt werd met goedbedoelde ouderlijke raad en begeleiding. Vuile was 'verdween' uit ons huis om enkele dagen later netjes gestreken terug te komen, gordijnen werden gewassen, er werd naarstig opgeruimd, ... En ondertussen werd onze zoon op de 'juiste' manier getroost, kreeg hij de 'juiste' tutjes, de 'juiste' warme kleren, de 'beste' wandelwagen. Borstvoeding was gelukkig mijn privilege en 'mijn terrein'. Natuurlijk waren al die inspanningen goedbedoeld en het zou van ondankbaarheid getuigen om de helpende hand van grootouders zomaar te weigeren. En toch,... moeder worden is een ingrijpende gebeurtenis waar je met vallen en opstaan geleidelijk aan in groeit en aan went. Op jonge leeftijd moeder worden, betekent een extra uitdaging om achtereenvolgens de dochterpositie te herdefiniëren en de nieuwe moederrol op te nemen. Voor oma was het de uitdaging om haar dochter los te laten en onmiddellijk als verantwoordelijke ouder van haar kleinkind te zien. Die herschikking van rollen vraagt tijd."

Uit Aktief, katern voor grootouders en senioren in 'De Bond', nummer 1, 2008, Gezinsbond

De geboorte van een opa.

“Ik had nog maar net het boek van Trees Dehaene gelezen met de welsprekende titel ‘Ruimte voor het onverwachte’, toen onze tweede oudste dochter mij verraste met het fantastische nieuws: of ik blij was dat ik binnenkort opa zou worden? En natuurlijk was ik blij! Maar ik was nog net geen vijftig, zag mezelf nog volop als vader en minder als grootvader, en de twee jongste meisjes waren het huis nog niet uit... Het kwam dus wel een beetje plots op me af. Zoveel gevoelens mengden zich in een cocktail van vreugde, vertedering en trots, ook van bezorgdheid en van alles te willen regelen. Een nieuwe opa was geboren en werd meegevoerd op de golven van wat allicht elke kersverse opa beleeft. Misschien vergelijkbaar met voor het eerst vader worden, maar dan toch weer anders. Op vandaag worden vaders in de prenatale zorg behoorlijk voorbereid op hun vaderschap. Dat is een positieve ontwikkeling die grootouders, ook destijds als ouder, niet hebben meegemaakt: je werd gewoon, in een sfeer van vanzelfsprekendheid, vader of moeder en later ook grootouder, vaak zonder er echt bewust bij stil te staan. Het moederschap en vaderschap worden nu een beetje ‘geprofessionaliseerd’, maar voor het grootouderschap is er nog geen leerschool, tenzij het leven zelf, de wijsheid der jaren, je eigen ervaring als ouder en je geleidelijk opgebouwde ervaring als grootouder.”

Boekentip: meer getuigenissen van ouders van tienerouders vind je ook in het boek ‘17 en zwanger. Van tiener naar volwassene in 9 maanden?’ Ellen Van Stichel en Katleen Alen, Lannoo.

Een taboedoorbrekend boek over tienerzwangerschappen

Elk jaar raken zo'n 2500 Vlaamse tienermeisjes zwanger. Wat hun toekomst ook brengt, de impact van zo'n nieuws is altijd ingrijpend.

Tienermama's zitten vaak met een pak vragen als ze horen dat ze zwanger zijn. Hoe reageren je partner, je (schoon-) ouders, je vrienden? Wat is een juiste beslissing en hoe maak je die? En hoe moet het daarna verder?

Toch hoeft een tienerzwangerschap niet het einde van de wereld te zijn. Dit boek verzamelt oprechte getuigenissen van tienerouders en grootouders. Ze spreken openhartig over hun twijfels en angsten, maar ook over onverwacht geluk.

“Toen ik terug thuis was, zei ik mijn moeder dat mijn beslissing vaststond en dat ik de baby zou houden. Daarop wensten mijn ouders me proficiat: “Nu het komt, is het welkom.” – Karolien

ELLEN VAN STICHEL EN KATLEEN ALEN zijn stafmedewerker bij het CRZ, een expertisecentrum rond ongeplande zwangerschap, tienerzwangerschap, abortus en prenatale diagnose. Ze begeleiden jaarlijks heel wat tienermoeders.

Ellen Van Stichel en Katleen Alen

17 en zwanger. Van tiener naar volwassene in 9 maanden?

€ 13,99 | OKTOBER 2012 | HARDEBACK | 240 x 210 MM | CA. 352 BLZ. | NUR 850/854 | ISBN 978 90 209 9969 3

94 | CEZONONTERO

Fara kan jou desgewenst ook in contact brengen met andere ouders die geconfronteerd werden met een zwangerschap van hun tienerdochter.

Meer info? Ook voor grootouders in de opvoeding van hun kleinkinderen

Infoportaal over opvoeding: www.groeimee.be

Kind en Gezin-lijn voor opvoedingsondersteuning voor kinderen tot 3 jaar: 078 150 100 of www.kindengezin.be

Opvoedingslijn voor opvoedingsondersteuning voor kinderen vanaf 3 jaar: 078 150 010 of www.opvoedingslijn.be